Mapes de Patrimoni Cultural

Diputació Barcelona

Hospitalet de Rocasança

Guardiola de Berguedà

Ubicació

Comarca:	Berguedà
Lloc/Adreça:	Al lloc de l'Hospitalet
Emplaçament	A la falda del Moixeró, costat del torrent de la Miquela. Ctra. 4024. Pk. 7 hi ha la pista de 200 m.
Alçada:	1261,6

Coordenades:

Latitud:	42.29832
Longitud:	1.87148
UTM Est (X):	406976
UTM Nord (Y):	4683516

Classificació

Número de fitxa	08099-148
Àmbit:	Patrimoni immoble
Tipologia	Conjunt arquitectònic
Estil / època:	Medieval Modern Popular
Segle	XIII-XVIII
Estat de conservació	Bo
Notes de conservació:	La masia continua habitada i recentment se n'ha refet la teulada amb pissarra.
Protecció	Inexistent
Número inventari Generalitat i altres inventaris	Si. Núm. 3412 IPAC (Inventari de Patrimoni Arquitectònic de Catalunya)
Accés	Fàcil
Ús actual:	Residencial
Titularitat	Privada
Titular:	08098A00100001
Fitxes associades:	

Santa Maria de Rocasança

Autoria de la fitxa	Pere Cascante i Torrella

Data de registre de la fitxa: dt., 10/10/2017 - 02:00

Descripció

Conjunt arquitectònic situat al costat del torrent de la Miquela a la falda del Moixeró sota la Roca Sança i en un revolt de la carretera 40124 de Bagà a Coll de Pal. Es tracta d'un conjunt format per l'hospital medieval i els coberts annexos a banda de la ja esmentada església de Santa Maria. L'edifici de l'hospital té una planta rectangular allargassada i està compost per una planta baixa, una planta pis i unes golfes amb coberta de pissarra a dues vessants sostingudes per cavalls i llates de fusta i amb el carener paral·lel a la façana principal orientada a migdia. S'assenta de forma terrassada damunt de la roca mare. La porta actual es situa a llevant. La façana principal presenta un predomini del massís respecte el buit. La part sud-est està ocupada pel volum de l'església i al seu costat hi ha una porta coronada amb llinda de fusta i arc de descàrrega i dues petites espitlleres a cada banda. A la planta primera s'hi obren tres obertures o finestres que coincideixen amb altres tres a nivell de golfa. Actualment en podem apreciar altres dues de paredades. En quant a l'aparell constructiu hi ha diferents fàbriques. La planta baixa té una disposició de carreus de pedra més aviat mal treballats i escairats, units amb argamassa de calç i filades regulars alternades amb lloses de pissarra. La planta primera l'aparell és de maçoneria i també reble de color marró clar. S'hi observen unes petites finestres que es corresponen amb els colomars. La façana oest i situada en una cota més alta està ocupada pel semicercle de l'absis de la capella i es distribueix amb una porta amb els muntants i arc de maó, dues finestres de la mateixa factura a cada costat que coincideixen amb altres dues a nivell del primer pis i una darrera a les golfes. L'aparell és de carreus de pedra mal treballats i escairats, col·locats en filades irregulars i alternats per maons a trenca junt. La façana oest té una disposició similar a la façana sud amb dues espitlleres a la planta baixa, tres finestres al segon pis i altres dues a nivell de golfa. L'aparell és molt heterogeni tenint la planta baixa amb fàbrica de carreus més o menys ben treballats i escairats i la resta amb fàbrica de maçoneria i també de tapia. La façana nord no presenta cap interès especial ja que s'assenta en part damunt la roca natural. De l'interior només hem pogut accedir a la planta baixa del cos corresponent a l'hospital cobert amb voltes de canó amb les dovelles disposades a plec de llibre i formant diferents estances o compartiments. La orientació de les voltes és est- oest, però també n'hi ha dues en sentit nord-sud. Una d'elles hi té una escala que puja al pis superior amb els graons de pedra picada. El paviment és de còdols de riu i actualment s'empra com a quadra i magatzem. Recolza damunt la roca mare que està tallada per assentar-hi les diferents habitacions.

Observacions:

De les moltes fases constructives que hi podem observar en cal destacar una primera i més antiga corresponent amb l'hospital medieval, formada per un cos rectangular adossat a ponent de la capella de Santa Maria i construït amb un aparell de carreus de pedra més aviat ben treballats, escairats i disposats en filades regulars que es va cobrir internament amb voltes de pedra. Cada cambra corresponent amb les diferents cel·les estaria i il·luminada per espitlleres defensives. Aquest volum deuria tenir un pis superior que a mitjans del segle XV degué ser sobrealçat amb un altre nivell que s'adossava per ponent amb la capella i que en regularitzava la cota de la seva teulada. Finalment a mitjans del segle XVIII es convertí en una masia d'estructura clàssica que en sobrealçà la cota de coberta passant per damunt de la capella, obrint-hi noves obertures i configurant una façana a la banda oest.

Història

L'antic hospital de Rocasança està documentat des de 1289. Tot i així quan es signa el termenat de la vila de Bagà al 1233 ja apareix el nom de "Hospitalet" donant a entendre que ja existia d'abans. Es tractava d'un hospital per aixoplugar els pelegrins que es dirigien pel coll de jou en cas de forts temporals i dies de fred. El 1289 Serra i Vilaró ens esmenta "P. Companyó, clergue i rector de l'església de Santa Maria de Rocasança, reelegí Bernat de Camp Gotmar participant seu i soci de dit hospital, des de la festa de Sant Andreu primer esdevenidor fins a un any". Aquesta referència ens serveix per interpretar doncs que la capella de Santa Maria protegia a l'hospital que ja existia. Posteriorment el 1479 Francesc Cabana esmenta que aquest hospital es va construït (es deuria reformar) juntament amb altres tres hospitals al coll de la Perxa, Coll de Jou i coll del Pimorent. Aquestes obres serien fetes per l'ordre dels hospitalers. Bartrina també comenta aquests tres hospitals "se feren tres spitalets: Un a Sant Joan de la Perxa, altre a la davallada de coll de Jou i altre a la davallada del Pimorent per ospedar los passatgers, essent aquesta terra en poder del rei d França que fa gran bé". I encara en documents més tardans de la baronia de Bagà esmenten el 1666 el lloc de Gréixer juntament amb Millarès, escriu i Hospitalet en temes relacionats amb les pastures. Consta que fixaven el nombre d e bestiar que podien tenir els masos de Millarès, Greixa, Escariu i Hospitalet i també el temps que el bestiar de la vila es podia estar en aquests masos quan anava a pasturar a la muntanya comuna. El Pare Camós també en va fer una descripció del santuari en el Jardin de Maria de 1653 on hi fa referència a la llegenda de la verge i també a la creació de l'hospital. "La razon porque se intitula el hospitalet esta imagen es porque tiene una casa que como hospital: la qual edificaron unos señores de Das de Cerdanya por una maravilla que les sucedió en una acoasión que ivan a visitar la sra.". Al segle XVIII es degué convertir en masia i la capella va passar a ser sufragània de Guardiola. La casa està habitada i en bon estat.

Bibliografia

CABALLE CANTALAPIEDRA, FRANCESC (2009). Les empremtes del camí ral de Bagà. Associació Medieval de Bagà. CAMÓS, PARE(1653). Jardin de Mara plantado en el principado de Catalunya. Edició facsimil .VIGUÉ, JORDI; BASTARDES, ALBERT (1978). Monuments de la Catalunya Romànica. El Berguedà.Artestudi.Barcelona, PLADEVALL i FONT, ANTONI (1985). Catalunya Romànica. El Berguedà. Volum XII. Enciclopèdia Catalana Barcelona. SERRA i ROTÉS, ROSA (1982). "Hospitalet de Roca sança". Inventari de Patrimoni arquitectònic de Catalunya. Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura. SERRA I VILARÓ, JOAN (1989). Les baronies de Pinós i Mataplana. Investigació als seus arxius. Centre d'estudis baganesos. Vol. II i III.

